

Julkisen hallinnon kokonaisarkkitehtuuri-työryhmä
(JHKA)

Julkisen hallinnon kokonaisarkkitehtuuri-työryhmän kokous

Aika 29.10.2019, klo 9.00–12.00

Paikka SM (Kirkkokatu 12), nh Aleksanteri
**kokouksen etäyhteystiedot kalenterikutsussa*

Osallistujat

Jäsenet		Varajäsenet	
Suvi Remes (PJ)	neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö		
Kari Laine	kehittämisenneuvos, valtioneuvoston kanslia	Janne Juhala	johtava asiantuntija, valtioneuvoston kanslia
Mika Pihlasvaara	erikoissuunnittelija, ulkoministeriö	Kristiina Asp	asiantuntija, ulkoministeriö, etänä
Jari Jauhiainen	erityisasiantuntija, oikeusministeriö	Mikko Lehtisalo	pääarkkitehti, Oikeusrekisterikeskus
Ismo Parviainen	johtava asiantuntija, sisäministeriö	Tuomas Untamo	teknologiapäällikkö, Maahanmuuttovirasto
Sanna Poutiainen	johtaja, puolustusministeriö	Petteri Korvala	everstiluutnantti, Pääesikunta (1.6.2019 alkaen)
Anna-Maija Marttila	tietoasiantuntija, valtiovarainministeriö	Jussi Jääsaari	ICT-arkkitehti, Verohallinto
Tomi Kytölä	erityisasiantuntija, opetus- ja kulttuuriministeriö	Erja Nokkanen	tietohallintojohtaja, Opetushallitus
Jaana Merta	johtava tietohallinto- asiantuntija, maa- ja metsä- talousministeriö, etänä	Hannu Kämäri	johtava asiantuntija, Ruokavirasto, etänä
Mari Laakso	johtava paikkatietoasiantun- tija, maa- ja metsätalousminis- teriö (maanmittaus, paikkatie- dot, karttapalvelut-ekosys- teemi), etänä	Tarja Myllymäki	johtava asiantuntija, Maanmittauslaitos (maanmittaus, paikkatiedot, karttapalvelut- ekosysteemi)
Mika Vuorinen	erityisasiantuntija, liikenne- ja viestintäministeriö	Anu Ylä-Pietilä	kehityspäällikkö, Liikenne- ja viestintävirasto
Petteri Ohvo	kehittämispäällikkö, työ- ja elinkeinoministeriö	Päivi Pietarila	pääarkkitehti, KEHA-keskus

Markku Heinäsenaho	erityisasiantuntija, sosiaali- ja terveysministeriö	Heikki Siltala	pääarkkitehti, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, etänä
Saku Härkönen	erityisasiantuntija, ympäristöministeriö	Riitta Teiniranta	kehittämispäällikkö, Suomen ympäristökeskus
Jari Ylikoski	erityisasiantuntija, Suomen Kuntaliitto	Tommi Karttaavi	tietoyhteiskunta-asioiden johtaja, Suomen Kuntaliitto
Jaakko Ståhlberg	kehityspäällikkö, Turun kaupunki, etänä		
Sirpa Mäntynen	tietohallintojohtaja, Kouvolan kaupunki, etänä		
Seppo Ränninranta	kehityspäällikkö, Väestökisterikeskus		
Risto Rasimus	kokonaisarkkitehti, Valtori		
Vierailijat		Vierailijat	
Jaana Nevalainen	valtiovarainministeriö	Satu Lindberg	opetus- ja kulttuuriministeriö
Pasi Leppänen	valtiovarainministeriö	Mikko Soikkeli	puolustusministeriö
Denis Galkin	valtiovarainministeriö	Matias Aunola	Puolustusvoimat
Jani Heikkinen	valtiovarainministeriö	Antti Vertanen	maa- ja metsätalousministeriö
Mikko Huovila	sosiaali- ja terveysministeriö	Ari Mannonen	maa- ja metsätalousministeriö
Tanja Karvonen	työ- ja elinkeinoministeriö	Jere Rajalin	maa- ja metsätalousministeriö
Pilvi Nummi	ympäristöministeriö	Minna Hanski	maa- ja metsätalousministeriö
Juha-Pekka Maijala	ympäristöministeriö	Anssi Welling	maa- ja metsätalousministeriö
Ilmari Hyvänen	opetus- ja kulttuuriministeriö	Alma Wahrmann	liikenne- ja viestintäministeriö
Tapani Sainio	opetus- ja kulttuuriministeriö	Risto Niskanen	valtioneuvoston kanslia
Kalervo Koskimies	opetus- ja kulttuuriministeriö	Merja Tavajärvi-Mikkonen	Traficom
Tero Huttunen	opetus- ja kulttuuriministeriö, etänä	Mikael af Hällström	Verohallinto
Anne Luoto-Halvari	opetus- ja kulttuuriministeriö	Petri Tenhunen	Väestökisterikeskus
Merja Irijala	opetus- ja kulttuuriministeriö	Riitta Alkula	Väestökisterikeskus
Liisi Hakalisto	opetus- ja kulttuuriministeriö, etänä	Anna Saarinen	Väestökisterikeskus

Sihteeristö

Suvi Remes (PJ)	neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö
Päivi Virtanen	erityisasiantuntija, maa- ja metsätalousministeriö
Mikko Pitkänen	kehityspäällikkö, Väestökisterikeskus

1 Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 9. Todettiin kokouksen laajempi osallistujajoukko, yhteisen keskustelun tavoitteena kirkastaa mm. liittymäpintoja tietöalueyhteistyöhön.

Asialista hyväksyttiin sillä muutoksella, että kansantalousosaston esitys siirtyi marraskuulle.

Käytiin läpi edellisen kokouksen muistio (liite 1), ei erityisiä huomioita. Sovittiin, että niitä voi kuitenkin tarvittaessa toimittaa vielä viikon loppuun saakka.

2 VM:n Kansantalousosaston vierailu analyysityöstä ja ennusteista

Liite 2.
Alustus: Vahvistetaan myöhemmin.
Keskustelu.

Ei käsitelty, siirtyy seuraavaan kokoukseen.

3 Suomen EIRA-työpajan kuulumiset

Yhdessä komission kanssa 16.10.-17.10.2019 järjestetyn työpajan keskeisimmät huomiot ja keskustelu.

Liitteet 3a, 3b, 3c, 3d.
Alustus: Suvi Remes
Keskustelu.

Remes käy läpi EIRA-työpajan havaintoja. Komission materiaalit (kalvot) sekä työpajan valmistelumateriaalit saatavilla työtilasta. Työpajan yhteenveto käydään liitteen Liite3d pohjalta. Osallistuneiden kommenttina todetaan, että havainnot ovat yhtenäiseviä esitettyjen havaintojen kanssa. Kommenttina todettiin myös, että työpaja sisälsi paljon taustoitusta ja pääsy Suomen käyttötapauksen käsittelyyn kesti melko kauan. Huolina todetaan, että EIRAn täysimittainen implementointi vaikutta varsin työläältä, esimerkiksi jatkuvuuden varmistaminen ja hyväksyntämenettelyt kansallisista ”rakennuspalikoista”. Lisäksi jossain määrin harmaita alueita esim. integraatoratkaisujen osalta ratkaisuarkkitehtuurin ja teknologia-arkkitehtuurin välillä, ja myös tietoturva-arkkitehtuuri olisi voinut olla selkeämmin esillä EIRAssa; EIRA-työn kytkös komission kyberturvallisuustyöhön on jossain määrin epäselvä. Yleisesti esittelyn ja työn lähestymistapaa pidettiin varsin teknisenä; huomiota oli kiinnittänyt mm. tapa käyttää käsitteitä use case ja user story. Kommenttina kuullaan, että CarTool-työkalun kanssa on havaittu versioyhteensopivuusongelmia, ts. CarTool-plugin ei toimi Archin uusimmalla versiolla.

Todettiin, että työpaja sinänsä tilaisuutena ja Suomen esimerkki olivat onnistuneita. Se ei kuitenkaan aiheita akuutteja toimenpiteitä. Mikäli joku tahoo päättää hyödyntää EIRA-mallia, on siitä yleisen mielenkiinnon vuoksi hyvä pitää JHKA-ryhmä tietoisena.

4 Arkkitehtuurityö 2020 eteenpäin -valmistelu

Työstetään arkkitehtuurityön tulevia rakenteita, täydentäen edellisen kokouksen työtä.

Liitteet 4a, 4b.
Alustus: Suvi Remes, Jaana Nevalainen

Remes käy läpi tulevan arkkitehtuurityön valmistelun tilannetta (Liite 4a), huomioiden myös edellisen kokouksen keskustelut. Tavoitteeksi on muotoiltu, että tuleva ryhmä olisi luotettu neuvonantaja jatkuvassa digitaalisessa muutoksessa, politiikkatyössä ja kehityksen ohjauksessa. Keskustellaan, mitä se tarkoittaisi. Työn tuotoksien osalta tavoite ei tunnu vielä kirkkaalta ja konkreettiselta, rajasta halutaan vielä hakea. Keskeisenä pidetään vaikuttavuutta ja esimerkiksi

tuotettavien kuvausten osalta tarvelähtöisyys on oleellista. FIRA tavoitetilan saana herättää kysymyksen, että onko kuitenkin kyse EIRAn soveltamisesta; malliahan voi hyödyntää sekä nyky- että tavoitetilan kuvaukseen. Todettiin, että kyse ei ole suoraan EIRAn implementoinnista. Kysymyksiä herätti myös tiedonhallintalain vaatimukset, erityisesti tiedonhallintayksikön ja sen laatiman tiedonhallintamallin rooli tässä kokonaisuudessa. Todettiin, että ovat erillisiä töitä.

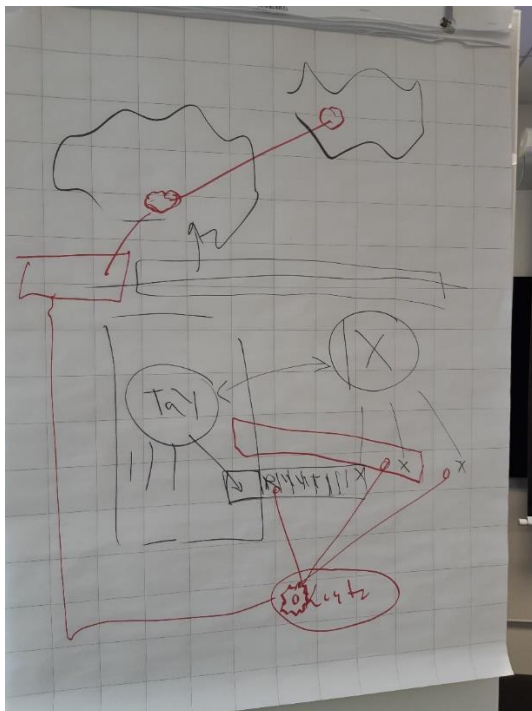
Pidetään 15 minuutin tauko ja ratkotaan verkko-ongelmia, jotka onneksi saadaan ratkaistua ja myös etäosallistujien kokousta jatkettua.

Jatketaan keskustelua yhteentoimivuudesta ja muutoksenhallinnasta. Keskustellaan, että arkkitehtuurin keskeisimpiä tehtäviä ja hyötyjä on riippuvuuksien hallinta; se tarjoaa välineet ymmärtää paremmin kehittämistä. Nähdään, että JHKA:n kaltaisen toimijan tuottama informaatio voi olla syötettä lausunnotmenetelylle. Toisaalta organisaation oma toiminta voi sisältää myös sellaista muutoksenhallintaa (esim. sisäisten muutosten vaikutus tiedonhallintayksikön toimintaan), joka ei suoraan liity yhteentoimivuuteen. Kysytään ryhmän mandaatista/tehtävästä liittyen tiedonhallintakartan informaation tuottamisessa. Yhteentoimivuus on vaikea asia; kommentoidaan, että yhteentoimivuus ei itsessään ole tavoite vaan paremmat palvelut ja tehokkaampi julkinen hallinto. Todetaan myös, että yhteentoimivuutta on monenlaista. On oleellista, että puhutaan samoista käsitteistä samassa merkityksessä. Tuotiin esiin myös, että kaikkia yhteentoimivuuden hyötyjä voi olla vaikea ennakoita.

Oleelliseksi asiaksi nostetaan kysymys siitä, että pystytäänkö tehtävällä (arkkitehtuuri)työllä tukemaan päätöksentekoa. Sitoudutaanko yhdessä tehtyyn työhön ja analyysiin; on huonojakin kokemuksia, että näin ei ole aina tapahtunut. On kyse myös tietojohdamisesta ja priorisoinnista. Hallitusohjelman toimeenpanon koordinaatiossa yhteinen tiekarttatyö vaikuttaa tarpeelliselta. Tulisi tarkastella tarkemminkin, miten JHKA-ryhmässä tehdyt havainnot virtaavat ryhmästä ulos; ei pidetty riittävänä, että ryhmän jäsenet keskustelevat, tarvitaan määritellyt päätöksenteon pisteet ja tahot. Tuotiin esiin, että aikaisemmassa JHKA-työssä vältettiin liikaa toiminta-arkkitehtuuriin menemistä. Näkemystä tuettiin: toiminnassa korostuu liikaa tieto ja tietojärjestelmien rooli ja palveluaspekti jäi sekundääriseksi. JHKA on tarjonnut hyvän foorumin vaihtaa tietoa – olisiko siinä jatkossakin sen rooli? Eli olisi olemassa verkosto, joka tarttuisi ajankohtaisiin kysymyksiin. On kuitenkin määriteltävä, miten verkostosta nousevat kehittämissideat ja tarpeet saadaan konkreettisesti näkyviksi. Olisi myös tärkeää ymmärtää, miten tietopolitiikka suhtautuu tähän kokonaisuuteen, tuleeko sieltä esimerkiksi priorisointeja.

Nevalainen alustaa tietoalueista ja tiedon semanttisen yhteentoimivuuden hallintamallista. Kommentoidaan, että ekosysteemien ja tietoaluiden roolia tulisi selkeyttää. Remes piirtää taululle keskustelussa olevia rakenteita ja tarkennetaan yhdessä näkemyksiä. Esimerkkinä ekosysteemistä hyödynnettään Verohallinnossa käynnissä olevaa projektia Digitaalisen kuoleman ekosysteemistä. Ekosysteemin laajuudesta voidaan selkeästi havaita, että sitä on vaikea sijoittaa millekään yksittäiselle tietoalueelle. Tietoalueet tulisi ymmärtää toiminnallisena kokonaisuuksina, jotka voivat rakentua keskenään hieman eri tavoin. Tuodaan esiin myös kysymys kuntien kytkemisestä tähän kokonaisuuteen. Todetaan, että asiaa esitetystä näkökulmasta pitää valmistella edelleen, se ei ole helppo kysymys.

Yleisesti "uuden JHKA:n" (kuvassa X) ja tietoaluetyön koordinaatioryhmän (TAY) keskinäisiä rooleja pidettiin selkeinä. Tärkeänä pidettiin sitä, että kun puhutaan "uuden JHKA:n" tuottamasta ja välittämästä informaatiosta, sillä tarkoitetaan nimenomaan "informaatiota", ei vain tietoja (tietovarannoista/tietojärjestelmistä). Todettiin, että valmistelua jatketaan huomioiden saadut syötteet.

5 Muut asiat

Ei muita asioita.

6 Seuraava kokous

Seuraava kokous pidetään ke 20.11.2019 klo 9-12.

7 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 12.

Liitteet

- Liite 1: Edellisen kokouksen muistio
- Liite 2: Miten kansantalouden ennusteet syntyvät -esitys (ei käsitelty)
- Liite 3a: Komission esityskalvot
- Liite 3b: Interoperability solutions -koontiesitys
- Liite 3c: Suomen alustus -kalvot
- Liite 3d: Työpajan keskeisimmät huomiot
- Liite 4a: Tavoite ja tehtävä -alustus
- Liite 4b: Tietoalueet -kalvot (luonnos)
- Liite 4c: Tietoalueen ja ekosysteemin liitos (havainnekalvot)